

BUITEN

24^E JAARGANG N^O. 15

ZATERDAG 12 APRIL 1930

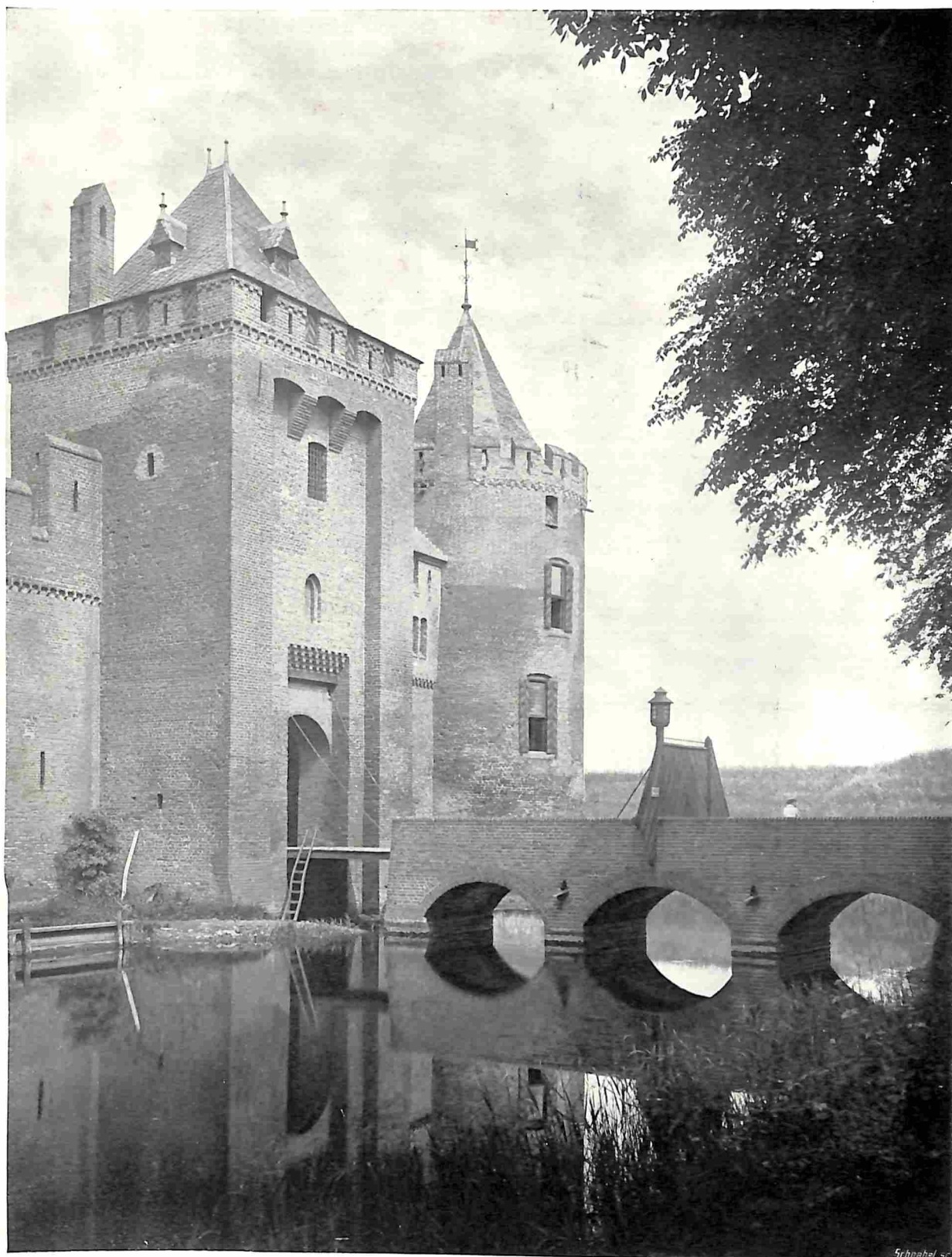


Foto R. H. Herwig

HET MUIDERSLOT, DE TOEGANG NAAR HET GOOI

Schnabel sc.



Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

JASPER VELLACOT, FILANTROOP, DOOR WILLIAM J. LOCKE (8)	BLZ. 170
BOUWKUNST IN HET GOOI (GEÏLL.), DOOR RO VAN OVEN	BLZ. 169, 172—175
OP PROEF, DOOR J. MAAT	BLZ. 172
OP HET STOEPJE, DOOR A. A. M. C. BOLK	BLZ. 174
DE POOLSCH KARPATEN (GEÏLL.), DOOR DR. FELIX RUTTEN	BLZ. 175—178
HOE KWAM FAUST OP HET SLOT WAARDENBURG (SLOT) (GEÏLL.), DOOR J. D. H. VAN UDEN	BLZ. 177
KINDEREN ALS FILMARTISTEN (GEÏLL.), DOOR OTTO BEHRENS	BLZ. 178—180
TORQUATO TASSO. UIT HET POOLSCH, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKY (9)	BLZ. 180
CALIFORNISCHE EUCALYPTUS (ILL.)	BLZ. 180

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS

De uitgevers zoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's.

Nieuw verschenen nummers 25 cts., oudere 50 cts.



Jasper Vellacot, filantroop

8) DOOR WILLIAM J. LOCKE

GODDANK", fluisterde Cadby Jasper in 't oor, „wij hebben ons vergist".

„Nee", zei Jasper, die zich trachtte te beheerschen. „Het is de man. Ik ben er ieder oogenblik meer zeker van. Hij heeft een hart op zijn linker-onderarm getatouëerd. Vraag het hem".

Cadby nam eenige papieren van de tafel en keek ze door. „Ja", zei hij, „dat is in orde. Persoonsbeschrijving klopt. Er zijn al gevallen voorgekomen dat menschen zich voor een ander uitgaven. En dat zou toch niet goed zijn, wat?"

„Ik ben het wel degelijk, mijnheer", zei Burke. „Mr. Kelly zegt hier iets van een tatouëring", loog Cadby. „Dat is alles wat ik heb", zei Burke en stroopte zijn linkermouw op. Op den onderarm was een hart getatouëerd.

„Dit is een afdoend bewijs, Cadby", zei Jasper. En zich tot den man wendend:

„Hebt u mij nooit vroeger gezien — in Australië?"

„Niet dat ik weet, mijnheer".

„Tien jaar geleden bent u ziek geweest — erg ziek — in het achterland, in de streek van Torowoto".

Burke sprong op. „Hoe weet u dat in 's Hemelsnaam?" „Aha", zei Cadby, „dat strookt niet heelemaal met wat u Mr. Kelly verteld hebt. En wat dat weten betreft, dat is heel gewoon. Wij weten hier alles".

„Hebt u uw geheugen verloren?"

„Er is heel wat, dat ik mij niet kan en veel, dat ik mij niet wil herinneren", zei Burke grommig. „Ja, ik zal wel mijn geheugen verloren en heel wat vergeten hebben".

„Zooals die ziekte in de bush?" zei Jasper.

„Waarschijnlijk wel", zei Burke kortaf.

„Maak je maar niet kwaad", zei Cadby.

„Ik vind 't niet netjes, iemand zoo uit te hooren", zei Burke. „Als ik altijd behoorlijk geleefd had, zou ik nou niet zoo hier staan. Welke zwerver kan zijn heele leven openleggen". Hij keek Jasper aan. „U hebt zeker ook al heel wat meegemaakt, mijnheer".

„Wat u mij van uzelf wilt vertellen, hangt van u af", zei Jasper.

„Welnu, mijnheer. ik ben straatarm. Ook niet erg gezond. Ik kan geen handenarbeid verrichten. Als u mij aan een behoorlijke betrekking zoudt helpen, zou ik u dankbaar zijn".

„Hebt u een goed handschrift?"

„Ja. Ik ben klerk geweest in mijn goeie tijd. Ik ben al van alles geweest".

Jasper haalde eenige bankbiljetten uit zijn zak. „Ga hier voor behoorlijke kleeren koopen en kom daarna hier terug. Misschien kan ik zelf u als klerk gebruiken".

Burke keek dankbaar, maar toch wantrouwend en mompelde eenige woorden van dank. Cadby liet hem uit. Toen ging hij naar Jasper terug.

„Twijfel je nog?" vroeg deze.

„Nee. Je hebt gelijk. Het is de man".

„Hij kent me", zei Jasper.

„Dat in geen geval".

„Hij houdt zich maar zoo".

„Nee, nee, Jasper. Hij is zijn geheugen kwijt. Ziekte en drank hebben hem gesloopt. Hij deugt nergens voor".

„Hoe dan ook, hij heeft onvervreembare rechten. En ik moet hem rekenschap geven van mijn daden en hem het zijne — dat is alles — geven".

„Hem alles geven?"

„Ja", zei Jasper heesch. „Alles. Het is zijn eigendom. Ik ben tien jaar lang een dief geweest, maar dat was tegen mijn wil. Dien man behoort alles. Hij moet het hebben".

„Heb je het recht erover te beschikken?" vroeg Cadby.

„Ik alleen", zei Jasper.

„Pardon. Je persoonlijk belang telt het minst mee. Er zijn duizenden, die jouw brood eten. Het geluk van duizenden ligt in jouw handen".

„Groote Hemel!" riep Jasper uit, toen de waarheid dezer woorden tot hem doordrong.

„Je hebt je meester gemaakt van een koninkrijk, mijn beste en dierbare vriend", zei Cadby ernstig. „En daarmee heb je de verantwoordelijkheid voor een koninkrijk op je schouders geladen. Menig gekroond hoofd heeft minder macht dan jij. Het welzijn van je volk, de onbekende duizenden, die van je afhankelijk zijn, bind je met onverbreekelijke banden aan je troon. Je mag geen afstand doen ten behoeve van een vagebond, zelfs van een die er recht op heeft, maar die je heele rijk zou laten ineenstorten en zijn bevolking laten verhongeren. Daar heb je het recht niet toe. Je persoon behoort jou niet toe, maar je volk".

„Groote Hemel!" riep Jasper nogmaals uit.

Hij greep met beide handen naar zijn hoofd. Het duizelde hem toen hij zijn verantwoordelijkheid inzag.

ACHTSTE HOOFDSTUK

„Ik zeg je, Bon Ami, dat je dwaas bent".

„En ik zeg je, Vittoria, dat je mooi bent".

„Misschien zie ik er niet onaardig uit", gaf het meisje toe, „maar mooi? Dat is heel wat anders".

„Het is mijn beroep om steeds de juiste woorden te kiezen", zei Bunny. „Ik zeg niet meer dan de waarheid, als ik zeg dat je mooi bent".

„Het is te warm om te twisten. Laten we zeggen, dat je gelijk hebt. Wat dan nog?"

„Er is geen „nog", zei Bunny. „Schoonheid heeft genoeg aan zichzelf".

„Dus overigens mocht ik zoo dom zijn als een uil, of zoo vinnig als een kat. Ik haat u, Mr. Bonamy Tredgold".

„Ik moest me eigenlijk gaan kleeden voor een avondpartijtje", zei Bunny alsof zij niets gezegd had.

„Waarom doet u 't dan niet?"

„Ubi bene ibi patria. Dat is Latijn".

„Dank u. Anders had ik misschien gedacht, dat het Japansch was. Ik vind dat 'n erg cynisch gezegde".

„Ik zal er niet om twisten", zei Bunny. „Ik vertaal het zoo: Het Paradijs is, waar ik mij op het oogenblik gelukkig

gevoel. Daarom blijf ik hier. En als je zoo dom was als een uil en zoo vinnig als een kat, zou het Hôtel Bomboni voor mij niet het Paradijs zijn, Vittoria".

Zij boog zich tot hem over en hij bewonderde haar. Toen schudde hij het hoofd.

„Je hoort hier niet thuis”, zei hij. „Je bent ontsnapt uit de lijst waarin Andrea del Sarto je gezet heeft, nadat hij je geschilderd had”.

„De feillooze schilder”, mompelde zij.

„Hoe kom jij den bijnaam van del Sarto te kennen?” vroeg hij. „Senza errare”.

„Zou u dat ook gevraagd hebben als ik niet Vittoria Antonelli was, maar een der meisjes, die u zoudt ontmoet hebben op het avondpartijtje, waar u niet heen bent gegaan?” vroeg het meisje opgewonden.

„Neen”, gaf Bunny mak toe.

„Maar mij vraagt u het wel. En dit is niet de eerste keer, dat u zoiets doet. Uw vriend was al net zoo. Verbaasd, dat ik den Bijbel las. Maar ik vind dat afschuwelijk. Daar moet een einde aan komen. Ik ben er heel erg kwaad om”.

De jonge godin was beslist boos en verontwaardigd. En het ergste was, hij had haar er reden toe gegeven. Hij had iets gedaan waar hij zich als heer om moest schamen. Dus stond hij op en maakte een beleefde buiging voor haar.

„Ik bied je mijn oprechte verontschuldigen aan, Vittoria en vraag je nederig vergiffenis”, zei hij. Toen richtte hij zich op en keek haar met zijn eerlijke oogen aan. Zij was getroffen.

„Je moet mij vergeven, dat ik mij door mijn drift heb laten meeslepen, Bon Ami”, zei ze en stak hem beide handen toe, die hij in de zijne vasthield.

„Ik vrees, dat je mij nooit meer zult vinden lijken op een Madonna van den feilloozen schilder”, zei ze.

„Je lijkt er meer dan ooit op, met die zachte vergiffenschenkende oogen”, zei Bunny vurig.

„Ik wil, dat je goed over me denkt, Bon Ami. Je bent zoo heel anders dan de anderen en staat zoo ver boven mij”.

Een traan welde op in haar oogen en nu was zij als een klein, smeekend meisje. Het gevolg was, dat de dichter zijn gevoelens uitte met al de woordenrijkdom waarover hij beschikte en de vrede volkomen was hersteld. De klok sloeg.

„Het wordt laat, Bon Ami”, merkte zij treurig op.

Dat bracht hem op een schitterend idee. Waarom zouden zij altijd moeten praten over die afschuwelijke toonbank heen? Waarom zou ze niet een uurtje met hem uitgaan, naar buiten, waar maneschijn en stergeflonker en koele, frissche lucht was? Zij aarzelde.

„Toe, ga nu mee”, zei hij, „anders kan ik niet gelooven, dat je me vergeven hebt”.

Die stokoude redeneering won het, zooals ze het steeds zal winnen. Zij reden per bus de stad uit, stapten eenige malen over en praatten over alles en nog wat. Inmiddels rammelde Vittoria, die niet gesoupeerd had, van den honger. Maar ze zei niets en genoot van haar stil gedragen martelaarschap. Toen ze aan het hôtel Bomboni kwamen, stond Giuseppe tegen de deurpost geleund. Bunny verbeeldde zich, dat hij Vittoria ruw toesprak en keerde om met de bedoeling tusschenbeide te komen. Maar zij waren reeds naar binnen gegaan en de deur was dichtgevallen.

En terwijl Vittoria en Giuseppe in zuiver Napolitaansch zeiden hoe ze over elkaar dachten, wandelde Bunny met de opgewektheid van zijn drie-en-twintig jaar naar huis, het hoofd vervuld van zijn Andrea del Sarto-Madonna. Thuis bleef hij tot twee uur opzitten om een gedicht te schrijven op Vittoria's oogen en sliep den slaap der jeugd tot den volgenden ochtend tien uur.

Dat gedicht was een der eerste van een serie, die later in boekvorm uitkwam onder den titel *Carmina Amoris*. Het publiek juichte het toe en vroeg om meer. Weliswaar was het nog geen rijk bestaan, maar hij had nu regelmatig werk, zijn naam werd steeds meer genoemd en hij behoefde geen dagen meer door te maken zonder middagmaal, zooals hij vroeger vaak had moeten doen. Rijk opgevoed door een vader, die hem bij zijn dood arm achterliet, was hij bang om schulden te maken en behielp zich liever op de ergste manier dan dat hij geld zou leenen. Maar die tijd van bittersten nood was nu voorbij en hij genoot van zijn roem en zijn betrekkelijke welvaart. Vele salons stonden voor hem open, maar nergens voelde hij zich zoo gelukkig als bij Vittoria waar hij schoonheid vond, die zijn aesthetisch gevoel bevredigde;

een vlug verstand; bekoorlijke grilligheid en de volle, rijpe, openbloeiende vrouwelijkheid, die hem onweerstaanbaar aantrok. Al haar bewegingen waren sierlijk. Haar temperament was artistiek, met de verfijning van een natuurlijk instinct. In al haar gesprekken met Bunny toonde zij takt, liefalligheid en goeden smaak.

Na dien eersten avond van de busritten, volgden vele andere uitstapjes. Het was veel prettiger in de parken te wandelen, dan in het benauwde restaurant te zitten, beloerd door de bezoekers. Eens op een Zondag brachten zij een langen en heerlijken dag door in het Epping Bosch.

Zij lag met het hoofd tegen een boom geleund, terwijl Bunny een sigaret zat te rooken. Plotseling zei ze:

„Ik wou wel eens weten of iemand ooit zulke gedichten op mij zal schrijven”.

„Wat voor gedichten?”

Zij begon, eerst aarzelend, toen met vuur en gloed, een der verzen uit Bunny's gedicht van de laatste week voor te dragen. Bunny zat met open mond naar haar te staren.

„Groote Hemel”, riep hij ten slotte uit, „in jouw mond wordt het muziek! Ik had er geen idee van, dat het zoo mooi was! Je hebt me nooit gezegd, dat je mijn werk leest. Ken je er nog meer van?”

Zij droeg het eerste van de serie voor. Bunny knielde opgetogen voor haar neer.

„Ik wist niet, dat het zoo goed was”, zei hij. „Je hebt een geraamte vleesch en bloed gegeven en de betoovering van leven en hartstocht”.

Zij schudde glimlachend het hoofd. „Neen, neen, Bon Ami”.

„En ik zeg ja, ja”.

„En ik blijf neen zeggen, Bon Ami. De gedichten zijn mooi, Zij roepen allerlei gedachten in mij op. Zij doen mij wenschen, dat ze op mij gemaakt waren”.

„Maar ze zijn op jou gemaakt”, riep Bunny uit en sprong op. „Ieder woord en iedere gedachte. Jij bent er heelemaal in uitgebeeld. Je oogen, je boezem, je hart, je ziel, je alles!”

„Ik dacht — ik dacht —”, zei ze zwakjes, „dat het op niemand speciaal doelde. Dat het maar poëzie was”.

„Ik hoop dat het poëzie is”, zei Bunny lachend. „Als jij het zoo zegt, vind ik het zelfs verduiveld mooie poëzie. Maar het is geïnspireerd door het prachtigste schepsel op God's aardbodem”.

Zij stond op en wendde zich af. Zij wilde hem niet de smart laten zien, die uit haar oogen sprak.

„Vind je niet, dat het tijd wordt om thee te drinken?” zei ze.

„Je vindt 't toch niet erg, wel? Ik moest wel over je schrijven. En ik meen ieder woord, dat ik gezegd heb”.

„Natuurlijk vind ik 't niet erg. Maar je moet er niet meer over spreken. Anders ga ik schreien. En als ik ga huilen, krijg ik een hekel aan je”.

„Maar je zei, dat je wou, dat de gedichten op jou gemaakt waren”, zei de dichter, die er nu niets meer van begreep.

„Weet je niet, dat het beter is te wenschen dan te bezitten? Al wat men heeft, is afschuwelijk. Och, ga mee en laten wij er niet langer over praten.”

Zoo liepen zij een tijdje stil naast elkaar voort. Toen stak zij haar arm door de zijne.

„Ik ben vandaag het gelukkigste meisje ter wereld”, fluisterde zij hem toe. „Maar je moet er niet meer over praten, Bon Ami. Anders ga ik nooit meer met je uit”.

Bunny werd opgewonden. Hij sloeg zijn armen om haar heen en kuste haar, voor den eersten keer, tweemaal op den mond.

„Doe wat je wilt”, zei hij.

Toen liepen zij weer zwiingend naast elkaar verder. Bunny maakte zich zelfverwijten, omdat hij zoo ruw was geweest.

„Vittoria”, zei hij smeekend.

„Ik vergeef 't je”, zei het meisje, „maar je bent een heer, Bon Ami, en je moet er nooit, nooit meer over spreken”.

Bunny was getroffen door haar toegeeflijkheid. Maar hij vreesde door zijn ruwheid haar dag te hebben bedorven. En toen zij aan het Hôtel Bomboni afscheid namen, aarzelde hij haar de hand toe te steken uit vrees, dat zij die zou weigeren.

Hoe groot was dus zijn verbazing toen zij zijn hand greep, haar kuste en hartstochtelijk drukte. Toen ijelde ze naar binnen en sloeg hard de deur dicht.

Daarna gaf Bunny de poging op, Vittoria te begrijpen.

(Wordt vervolgd)



Foto C. J. Steenberg

„DE LANDSCHE WONING” AAN DEN PASTOOR DE SAEYERWEG TE BLARICUM

BOUWKUNST IN HET GOOI

DE nieuwe zakelijkheid veroverd langzaam, maar zeker de wereld. We mogen 't er mee eens zijn of niet, we mogen in haar herleefde schoonheid bewonderen of haar verfoeien als de geïncarneerde leelijkheid, ontkomen doen we niet aan haar gestadigen voortgang. We vinden haar in de schilderkunst, we vinden haar in de bouwkunst, in de allereerste plaats in de stedelijke architectuur, waar zowel kantoorgebouwen als woonhuizen voortreffelijk-zakelijke objecten zijn, gewijd als ze zijn aan de eenvormigheid der massa. Tegenstanders zullen dientengevolge tot haar ontoelaatbaarheid concluderen, voorstanders, zeker zij, die de persoonlijkheid aan de massa ondergeschikt wenschen te maken, zullen haar boven alles bewonderen en doorvoeren. En het meest zal ze in de stad op haar plaats zijn, daar ze ieder sentimenteel accent ontbeert. Een sentimenteel accent, dat in zijn goede uiting, op het platteland niet mag ontbreken, vooral niet daar, waar de natuur zich vermag te handhaven tegen de haar ordenende en vernietigende moderne techniek. ☞ Het zal den lezer verwonderen, dat in het Gooi, vlak den rook van Amsterdam, waar dagelijks de forensen het de natuur vernietigende contact met de groote stad onderhouden, het sentimenteel-lyrische accent in de bouwkunst wèl wordt gehandhaafd. Dank zij de zorgen, die verschillende Gooische gemeentebesturen geven aan de conservering van ongerepte natuur. Want het komt den toevalligen bezoeker misschien voor, dat van ongerepte natuurschoon in het Gooi geen sprake meer is, zij, die niet per auto de streek doorjagen, die nog per „apostelvoertuig” het Gooi doorkruisen, weten, dat de omgeving van Laren, van Blaricum en Huizen nog vele aanleiding bevat om de nieuwe zakelijkheid uit de architectuur te weren. En vooral die bouwmeesters, die opgegroeid zijn temidden van heiden en bosschen, in wie de liefde van den erfgooyer voor het voorouderlijk bezit, de trots van den erfgooyer op de uitzonderlijke gemeenschap, waartoe hij behoort, bewaard is gebleven, het zijn vooral zij, die het lyrische accent in hun bouwwerken verwezenlijken. In iedere woning, door hen gebouwd, vinden we 't weer, onverbrekkelijk ermee verenigd, onmisbaar voor de harmonie. ☞ Een van deze is Wouter Hamdorf, wiens „Huize Zevenend” eenige jaren geleden in „Buiten” werd besproken. Vergelijken we deze patricische behuizing met de bescheiden woningen, waarvan in dit nummer enkele afbeeldingen worden gegeven, dan zien we, hoe eenzelfde gedachte deze laatste deed ontstaan. Ook hier de duidelijke inspiratie van de Oud-Gooische boerenwoning, welke vooral in de gebogen, oogenschijnlijk-grillige daklijn tot uiting komt. Deze huizen zijn berekend op verdere mogelijkheden: ze laten ruimte voor latere uitbreidingen, zonder

dat hierdoor de architectuur zal worden geschaad. Ze spreiden zich uit over den bodem, gelijkvloers, als de oude boerenwoningen. Enkele bovenkamers zijn onder het rieten dak aangebracht, maar vooral de benedenkamers hadden de belangstelling van den bouwer, die nooit vergat, dat hij bouwde op de heide, tusschen de bosschen. En die, ofschoon het terrein, waarop hij kon bouwen zoowel voor zijn eigen huis, als voor het huis van Kooymans, beperkt was, de wijdheid rondom, de welfing van den hemel daarboven nooit uit het oog verloor. Het huis groeide, als eenmaal de boerenwoning groeide, rondom het middelpunt, waar de eeuwen door het huiselijk leven zich concentreert. Bij de boeren rond den deel, bij de burgers rond de keuken, later rond de huiskamer. En zoo werd vanzelf in de huizen van Wouter Hamdorf de huiskamer het behagelijke en ruime middelpunt, in zich vasthoudend de vorstelijke weidsheid van de boerendeel. Maar ingesteld op menschen van dezen tijd, die de aanraking met de stad kennen, maar zakelijkheid niet begeeren noch noodig hebben. Een weinig afgezonderd van de wereldstrooming, in weerwil van technische verbinding met de wereld buiten, waaruit ze verwijderd zullen blijven, met of zonder gemis voor eigen innerlijk wezen, al naar ieders persoonlijke aanleg, zoolang de ruimten van bosch en heide de handhaving van het lyrische element, ook in de bouwkunst van „den buiten” voor zich met goed recht opeischen. Ten bate van de geënerveerde menschheid van deze eeuw.

RO VAN OVEN

OP PROEF

NOG maar vijftien jaar was ze. Nog nooit van huis geweest. Slechts éénmaal had ze een schoolreisje meegemaakt naar een groote stad, waar ze een wereld zag van schittering en grootheid. ☞ Na dat schoolreisje nam het verlangen om het eenvoudige dorp te verlaten steeds toe. En eindelijk was het er toe gekomen. De dominée van het dorp was als bemiddelaar opgetreden tusschen de ouders van „Geertien” en Mevrouw van D. te Utrecht, en Geertje was gelukkig. ☞ Nu stond ze klaar in haar nieuwe jurkje, licht blauwen mantel en grijs klokhoedje, waaronder donkerblauwe oogen en frissche, roode wangen als een vrolijk verlangen uitstraalden naar — het „nieuwe”. ☞ Dat ze bij het verlaten van de huisgenooten schreide en bleef schreien, ook in den trein, was het te verwonderen? Maar ze wilde flink zijn. Zij nam van de eau de cologne van Moeder, een stukje choco van haar zusje. Uit haar taschje haalde ze de portemonnaie van haar andere zusje en de riks van Vader! ☞ Verder van huis ging de trein, steeds meer kwam het vreemde



Foto C. J. Steenbergh

DE WONING VAN DEN ARCHITECT AAN HET ZEVENEND TE LAREN

nabij, tot eindelijk Utrecht was bereikt. ☼ Weldra stond het kind tegenover Mevrouw van D. en haar dochter, wie ze met haar klare oogen moedig aanzag. ☼ Op de vraag van Mevrouw „Hoe heet je?” was het onbevungen antwoord: „Geertien”. „Dan zullen wij Gerda zeggen”. „O”. „Ben je al meer van huis geweest?” „Neen”. „En kan je wat werken, bedden opmaken, afwasschen, aardappels schillen?” „Jaowel”. „Nou, ga dan eens mee, dan zal ik je 't huis laten zien . . . En hier mag jij slapen, is dat geen mooi kamertje?” „Jaowel”. „Pak je valiesje maar uit, hier is een kast, en kom dan beneden”. „Nou”. ☼ Spoedig was Geertje klaar en kwam in haar blauwe jurkje binnen, frisch als een bloem. „Nou Gerda, eet nu eerst je boterham, je hebt zeker wel trek”. „Jaowel”. ☼ Toen de deur tusschen huiskamer en keuken gesloten was, ging Geertje zitten bij het kleine tafeltje voor het raam. Zij inspecteerde de boterhammen: iene mit keeze, iene mit rogge, iene mit jam en iene mit niks. Ze smaakten goed, maar 't was zoo stil, alléén in de keuken. Toen ze aan de derde boterham bezig was, belde Mevrouw, deed de deur open en verklaarde: „Als er gebeld wordt, kom je binnen, dat beteekent, dat wij je roepen”. „Nou”. „Kom maar mee; de gebruikte bordjes wegnemen en schoone weer neerzetten. Dat zul je wel gauw leeren”. „Jaowel, dat is makkelijk genoeg”. „Hier heb je ook wat aardbeien; en — als je antwoordt, zeg dan: „Ja Mevrouw, of neen Mevrouw”. „Nou”. ☼ Geertje dacht aan huis; daar zaten ze druk te praten, en zij — alléén! Waarom mocht ze niet mee aan tafel? — Met het middageten was het al evenzoo: Gerda kreeg haar portie weer in de keuken. Ze zag het wel: Mevrouw deed voor haar de leelijkste aardappels op een gescheurd bord, met een stukje vleesch, en — postelein zei mevrouw. ☼ Met haar bord voor zich prikte ze in de aardappels en fluisterde: „k Wol, dat ik thuis was, dat Fik bij mij was. Fikkie!” Meteen stak ze de vork in een dikken aardappel en ketste hem — tegen de deur, wat de juffrouw deed opstaan en vragen, wat er was. „O, daar sprong mij een eerdappel van de vörke, tegen de deure”. „Vreemd”, zei de juffrouw, deed de deur weer dicht. „Vreemd”, bouwde Gerda zachtjes na. Ze was nog niet klaar met eten, toen de bel ging. Geertje bleef eten. „Gerda, hoor je de bel niet?” „Jaowel; maar ik hebbe 't nog niet op”. „Eerst binnen komen en aanstonds verder eten”. „Nou. Dus kold eten”. ☼ Met een stukje pudding verdween ze in de keuken. ☼ De eerste dag was vreemd; maar de dames zagen wel een flink meisje in de nieuweling; ze leek handig en zindelijk; ondanks haar ongemanierdheid had ze iets aantrekkelijks. Een groote, flinke zus, en nog zoo'n kind, en volgens dominée, eerlijk als goud. ☼ 's Avonds lag Geertje in haar bed, alléén; weer alléén! Anders lag zij bij haar zusje te keuvelen onder het ouderlijke

dak. Was ze maar even bij haar; hoorde ze maar even moeders stem: „Geertien, nao bedde, kiend”. En dan nog eerst door den appelhof en langs de bloemen, de donkere „zieden zusies” aaien, mit Fik deur de hof jaegen, mit de katte op de narm, en dan nao bedde. En nu lag ze op het mooie kamertje, in de mooie stad. Ze bootste Mevrouw na: „Gerda, je moet zeggen, ja Mevrouw, als 't u blijft, Juffrouw, netjes leeren spreken”. — Een heele schottel Mevrouw en gien kapotte en mij net zooveule van 't lekkers geven as joe zelf, Mevrouw! — En 's avonds: goeden nacht, Mevrouw, goeden nacht Juffrouw! — Wat een poerem! Ik kan toch net zoo goed „genacht” zeggen. „Nou Gerda, slaap goed en morgen opstaan als de wekker afloopt”, bouwde Geertje Mevrouw nog na. Spoedig sliep ze in, denkend aan thuis met zijn eenvoud en aantrekkelijke gezelligheid. ☼ Den volgenden morgen moest zij zich wasschen op haar kamertje. Wat een spul, zoo'n waschkom. Thuis zoo heerlijk! Naar buiten loopen, naar de trappe, zich daar wasschen bij het stroomende water, zoo lekker, zoo frisch! Dan even achter in den hof, bij het riet, waar haar kleine karekiet nestelde. Zou hij al jongen hebben? Hij zong weer; hoor maar: „Karre, karre, karre karre, kiet, kiet, kiet! Mien nessien zit in 't riet, riet, riet; Krap, krap, krap, drie roechies!” — En dan — in huus: koffie! ☼ Aanstonds zou Moeder al pannekoeken bakken; en Geertien kreeg weer brood op het kapottige bordje. Ze proefde er de pannekoeken van Moeder doorheen: iene mit spek en iene mit vet. Arre, harre, die kolde broggen! — Alleen weer in de keuken praatte ze met allemaal, en met Fik en de poes, wie ze een kaaskorstje voorhield en vleide: „Lieve poes, een lekker pekzwoertien”. ☼ 't Ging best met Geertje. Elken morgen was ze precies op tijd. De schoenen waren gepoetst en het ontbijt stond onberispelijk klaar, als de dames beneden kwamen. Zij werkte netjes, leerde een beetje eten koken en sprak de laatste week zéér beleefd! Zij praatte vrij goed Hollandsch en antwoordde steeds: „ja Mevrouw, goed Juffrouw.” 't Was een genot het frissche kind om en bij zich te hebben. Zij voldeed uitstekend! ☼ De vier proefweken waren nu om. Gerda ontving achttien gulden en Mevrouw zei haar, dat ze goed haar best deed en wel gauw zelfstandig zou leeren werken. „We hopen je lang te houden, Gerda! Je mag ook eens naar de bioscoop en met de tram uit”. Gerda stond rustig en vriendelijk lachend de dames aan te zien, en als een fiere jonkvrouwe sprak ze in haar Moeders taal: „Dames, het dot mij plezier, dat ie zoo over mij denken. Ik zal joe vertellen, hoe ik er over denke. Ik bin liever Geertien as Gerda, liever buten as in de stad, liever bij de boeren bij ons uut warken as hier alléénig in de keuken. Mien valiesien stiet al in de vestibule; mien proeftied is omme; ik gao en huus toe. Ik groet de dames. Dag Mevrouw! dag Juffrouw! Ik zegge joe allebeide: „Aju!” J. MAAT

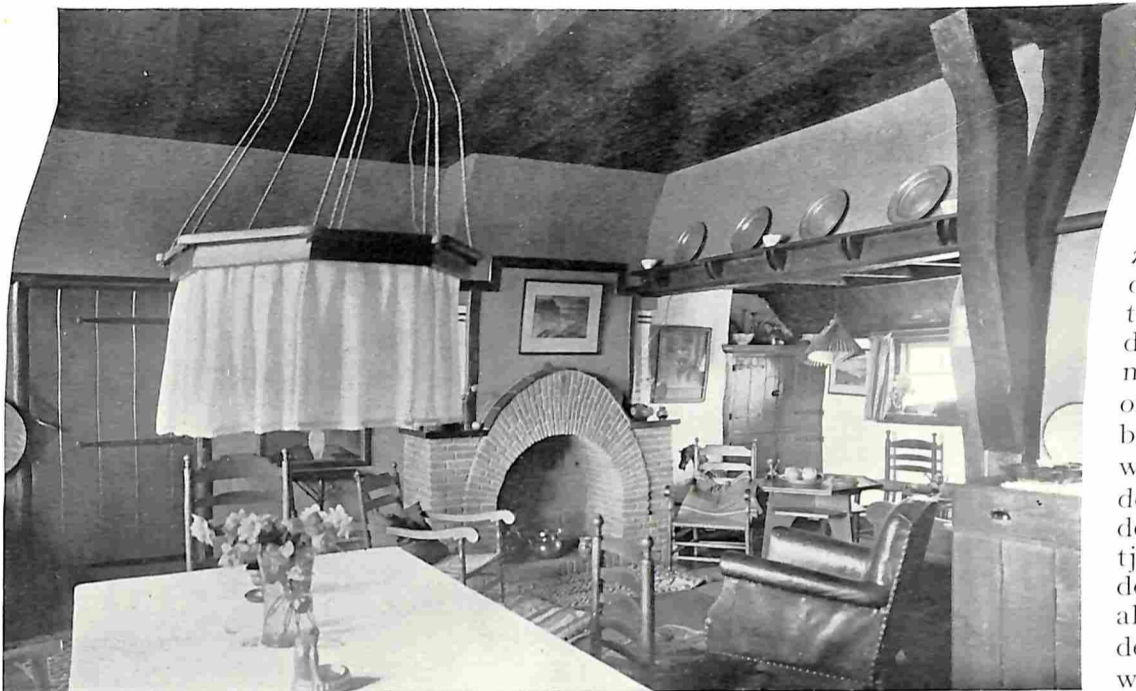


Foto C. J. Steenbergh

HET ZITJE IN DE WOONKAMER VAN DEN ARCHITECT

OP HET STOEPJE

MET het voornemen hard op te schieten, was ik vlug uit bed gestapt, zoodra ik wakker werd. ☼ Buiten was het al wéér een en al zonneshijn; tot in de donkerste hoekjes tusschen de blaren zat een scheutje vroolijkheid gekropen. ☼ Gereed, was ik onmiddellijk naar het atelier gegaan, had er de breede ramen opengezet, zoo wijd mogelijk, had allerlei klaar gemaakt, om direct na ontbijt rustig te kunnen verder werken aan een doek, al een tijd onderhanden en juist nu in een stadium om heerlijk aan door te gaan. ☼ Beneden stond het ontbijt in de koele achterkamer; alle huisgenooten waren aanwezig, zoodat we gezellig babbelden . . . en vanzelf over het weer, het mooie weer der laatste dagen. Was het niet wonderlijk, dat na zoo'n strengen winter we nog een tuin hadden overgehouden? 't Was zoo bar koud geweest, dat de kachels het niet bolwerken konden tegen de ijsbloemen op de ruiten, ze wáren er in al hun pracht, en ze bléven er, alle stoken ten spijt; tot we voor alle vensterbanken vuurtesten met gloeiende kooltjes zetten, niet te dicht bij 't glas, niet te ver er af, en het ons



Foto C. J. Steenbergh

DE „LANDSCHE WONING”

eindelijk lukte weer eens van de kamer uit naar buiten te zien, . . . de besneeuwde velden . . . , de kale boomen en struiken, . . . het druk vertier om den vogelvoerbak. ☼ Was het geen wonder dat er nog iets overgebleven was van „den buiten?” ☼ — Vóór het huis, op het Zuiden zou ik eerst nog gieten; daar stonden enkele planten in bakken en potten, die graag hun uiterste best deden om mooi te bloeien, als ze maar veel en op tijd water kregen; om half elf zou daar de zon komen branden, het zou er weer een oven worden. Door de voordeur droeg ik den gieter, ging het stoepje af en goot den voorkant. Dan in het vóórtuintje, nog drie treden lager, bracht ik de laatste gieters. ☼ Wat was het al vroeg drukkend! Roerloos stonden de struiken onder de zon, een warm groen, licht er tusschen, zonneshijfjes wiebelden over het pad, enkele bijen zoemden rond, een vlinder stoeide met z'n kameraadje

om een niemendalletje heen en de musschen ruzieden niet langer, zochten hun gemak tusschen het dichte groen van den begroeiden voorgevel. ☼ Er was vrijwel geen stukje gevel overgebleven, zoo hadden de klimmers met elkaar geijverd om te begroeiën al wat ze konden. De serre onder de rozen, de gevel tot boven toe met bruidssluijer en het kiepje om en boven de voordeur een groene strijd van hopen heggerank. Alleen maar ingewijden schellen aan, vreemden bonzen tegen de deur omdat de trekker zoek is. ☼ Het stoepje had de zon nog niet bereikt, nog 'n paar uurtjes en 't zou ook te stoven liggen. Nu was het nog koel; onder de eerste tree waren zwarte mieren druk aan 't sleepen van een groote glimmend groene doode tor, rukje voor rukje. Ik was er rustig bij gaan zitten. Langs de steenrichel eerst, dan 'n heuveltje op, en toen door den grasrand. Hier kwamen hulptroepen, want hinderlijk piekten de grassprietten. Langzaam, heel langzaam peuterden ze het dier vooruit. Ietsje verder hupte een kikker, 'n merel streek neer op een tak in de schaduw, even wippend met den staart, vóór hij 't evenwicht vond. Ik zag het wel, de meeste dieren zochten al vroeg de schaduw. Dat beloofde een warm dagje te worden. ☼ 't Was toch nog wát plezierig zoo op 't stoepje zitten, 't leek of van boven iets over de aarde kwam dat behagelijk aandeed en je langzaam maakte. O, je vond het al lang goed zoo, stilletjes op de stoep. Zweefvliegen stonden boven 'n bloem te glimmen, waren ineens verdwenen in hoekige vlucht. Een dikke groote hommelp, zwart en wit, bonsde brutaal tegen m'n strooioed, stak dan den tuin, den weg over, 't verre veld in van pure verbouwereerdheid. Het veld voor me daverde. De paar koebeesten wisten niet waar het te zoeken en geeselden met korte rukken van hun staart de lastige vliegen weg. Eiken singels soesden in loome grijsheid. 't Verre blauw der lucht leek mee te gloeien in rosse warmte. Heel in de verte, in 't Zuiden koepelde de hemel over de heuvels van de Geldersche Vallei, de hoogste links, Amerongen, afglooiend Leersum en 't meest rechts de Doornsche berg. Ze lagen er duidelijk en klaar met strooken dennenbosch in de vlakten van hei. Nog een paar weken en 't zou daar een weelde zijn van bloempjes. ☼ . . . Elk jaar om dien tijd ga ik er heen. Langs de smalle harde paadjes . . . half uur fietsen,

en dan komt de klim te voet meestal. Maar elke meter wordt mooier, elke stap geeft een grooteren horizon. Zoet ruikt het er. Er is het zacht gegons van bijen heel den langen dag. Dan stúíft de hei, . . . meestal geen mensch te zien, hoe ver je speurt, misschien ginds waar het vlak is naar het Noorden toe, waar wei- en bouwland het gewonnen hebben op 't paarse heideveld. ☼ Maar daar waar 't heuvelt en de dennen staan, waar alle paadjes voortgaan in een kronkelgang, 't konijn snel wegijpt of een vlucht patrijzen opstuift, plots verschrokken, daar is meestal maar de enkele wandelaar en boven hem de zon, met hier en daar een blanke wolk die wegdroomt langs de lucht, of . . . enk'le maal rank tegen 't ijle blauw het vliegtuig — groote libel —, glimmend in den zonneschijn. Brommend ronkt het verder, — de bosschen over, uit 't zicht, naar Keulen? . . . de post? . . . ☼ Dan is er weer 't geluid van bij en zachten wind. 't Geril van een klein berkje langs den weg. Geblaf van hond uit boerderij heel ver. ☼ — Dáár áchter groote boomenlaan moet ook mijn woning liggen. Ze zit verborgen onder haar eigen groen, maar ook achter de hooge eiken. ☼ . . . Eens op een sneeuwdag, 'n laten Novemberdag, ben ik er ook geweest, — geen pad betreden, mijn stap was overal de eerste. ☼ Toen van die hoogte heb ik over al die witte velden heen gezien, ver, heel ver en heb mijn woning ook gevonden, petieterig klein dingske, 'n stipje in de groote witte deken. Wat was 't er stil op die besneeuwde hei. Er woei een koude wind uit 't Noorden, ruigte suikerde aan sparrenaalden. Het knisterde onder 't loopen en overal glinsterde de sneeuw in felle winterzon, . . . en waar een kuiltje was, daar lag een violette schaduw, en een rij van schaduwtes was vaak het spoor van wezel of konijn, of beiden, tot er een plek kwam waar de strijd gestreden was. — Want elk dier verraadt zich in de versche sneeuw, tot 't kleine muisje toe, dat nog zijn sporen achterlaat. ☼ . . . „Mach ik effe pesseere meneer?“ . . . ☼ De bakkersjongen; ik had hem niet aan zien komen langs het tuinpad, evenmin de zon die mij aan 't bakken was. . . . ☼ — Jawel, jawel, m'n goeie voornemens van den morgen!!

A. A. M. C. BOLK

DE POOLSCHE KARPATEN

DE rechtvaardigheidszin van de vredestichters te Versailles kende het nieuwe Polen in het noorden des lands een strook zeestrand toe, ten westen van Danzig, dat vrijstad werd, en bakende het in 't zuiden van Tsjechoslowakije af door de ééne zijde van den bergrug der Karpaten als natuurlijke grens. Zonder kust en havens was een rijk van dertig miljoen inwoners, met een breed uitgebouwde industrie, immers niet denkbaar; maar met die bergstreek in het zuiden kreeg de nieuw gevormde Staat aldaar aanleiding tot de exploitatie van een nationaal toerist-dorado. ☼ Het Karpatengebergte is, na het Alpenmassief, het grootste en belangrijkste berg-geheel van Europa, waar het de scheiding vormt tusschen het bekken der Balthische en der Zwarte Zee. Sommigen schatten zijn lengte-uitgestrektheid op 1450, anderen op 1600 kilometer. Het bestaat dan ook niet uit een doorlopende keten, maar uit vele stukken en brokken, massieven en bergruggen, deels met wouden begroeid en deels kaal, dan weer uit zandsteen bestaande en dan uit graniet, waarvan de vele onderverdelingen spreken, die heeten: Marsgebergte, Witte Karpaten, West-Beskiden, Neutragebergte, Grootte en Kleine Tatra, Gollnitzer gebergte, Hongaarsch Ertsgebergte, Woudkarpaten, Oostkarpaten, Zevenburgsch Ertsgebergte en Transylvanische Alpen. Er zijn nog meerdere namen en onderverdelingen van het geheel, waarover men in ieder Lexicon kan lezen, dat er de eigenaardige vormingen en geologische merkwaardigheden van ver-

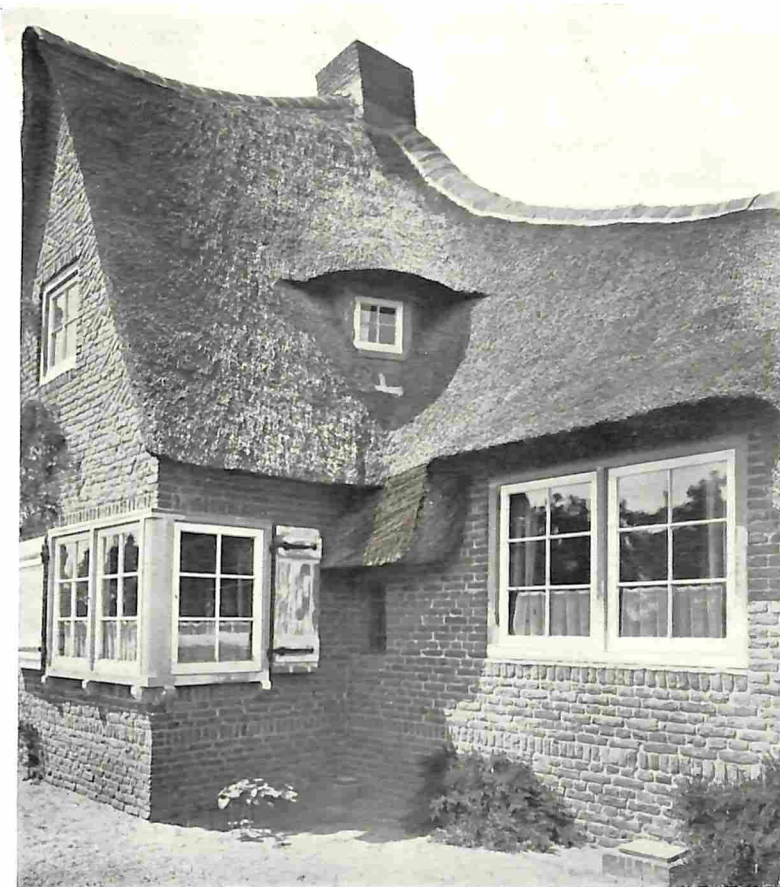


Foto C. J. Steenbergh

HOEKJE VAN DE LANDSCHE WONING

melden zal. Aan den buitenkant van het gebergte, dat in een zachte golving van het terrein vervloeit, vindt men herhaaldelijk fantastische zandsteenketens, begeleid door reeksen van wild-gevormde kalkklippen, zooals die, o.a. als „Kra-kauer Jura” bestempeld, tot de Poolse stad Krakau doordringen. ☼ Bij Krakau vervloeiën de laatste rimpelingen. Een tocht naar het gebergte van hieruit behoort dan ook tot het programma van iederen vreemdeling, die deze mooiste stad van Polen bezoekt. Men kan er zich per auto heen begeven, of per spoor, wat wel ver, maar in ieder geval minder vermoeiend is. Toerist- en sportvereenigingen hebben er zich op toegelegd, om aan de „Poolse bergen” bekendheid te geven en die wilde streken voor den bezoeker toegankelijk te maken. De zomergasten gaan er frissche lucht en koelte, rust en stilte zoeken; 's winters trekken er de fiksche skilooipers heen. Het

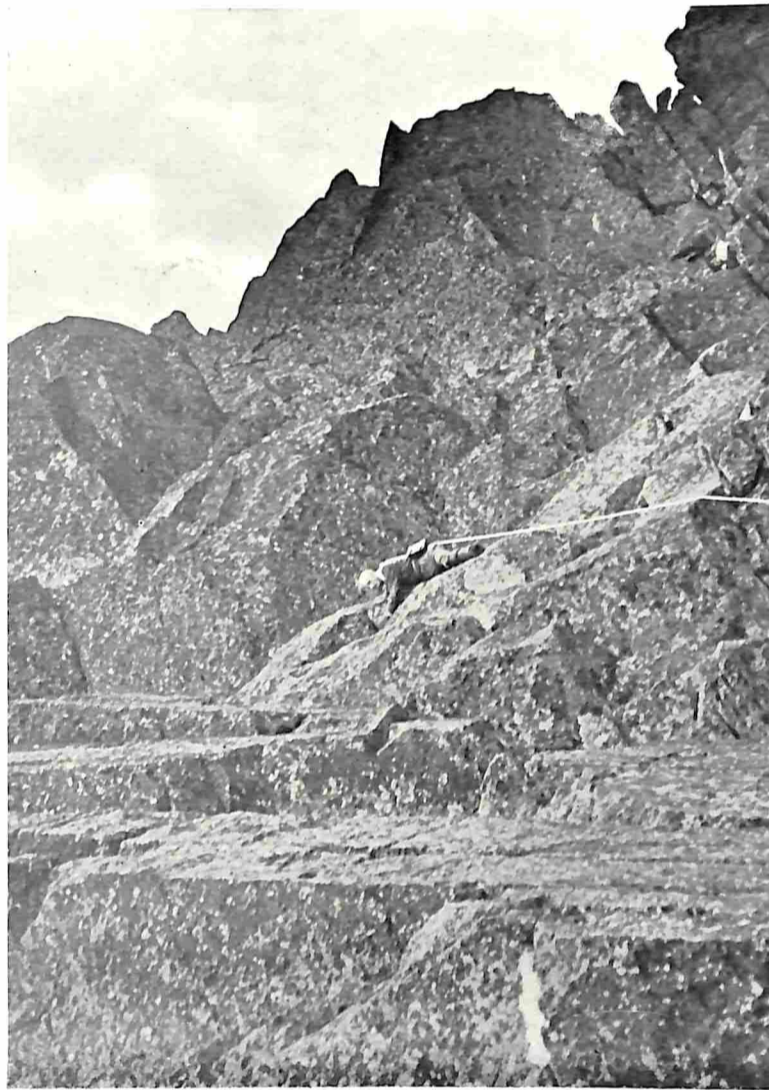


Foto C. J. Steenbergh

DE HUISKAMER IN DE WONING VAN DEN ARCHITECT

gedeelte der groote Karpatenreeks dat zij er opzoeken, is het trotsch-vereenzaamde rotsenrijk der „hooge Tatra”. ☞ Geheel afzonderlijk rijst er deze geweldige bergmassa op, van het overige bergland gescheiden door breede dalvlakten, die heeten: Podhale, Spisz, Lipton en Orawa. Zestig kilometer lang en twintig breed is het geïsoleerd massief, dat uit verschillende toppen en pieken bestaat, versplinterd tot ravijnen en stugge rotswanden, met een hoogtepunt van 2663 meter. Maar deze top, de Gerlsdorfer Spitze, ligt niet meer op Poolsch gebied. Want Polen heeft de Hooge Tatra met zijn zuiderburen moeten deelen. ☞ Van de 600 quadraat kilometer die het geheele massief beslaat, behooren er maar 160 thans tot Polen. Het was weinig, wanneer men bedenkt dat de volkstemming, die de hooge Raad der Vredesconferentie den 11den September 1919 reeds had uitgeschreven in deze streken, maar die afgelast werd toen de Bolchewieken op Warschau aanrukten, zonder twijfel een veel grooter gedeelte van dit vroeger Poolsch gebied aan den) nieuwen Staat hadde teruggebracht. Polen legde zich neer bij het latere besluit dat de gezantenraad nam den 28sten Juli 1920, en waardoor de Tsjechen begunstigd werden; van de 40.000 inwoners die de landstreek Spisz bevolkten en zuiver Poolsch gebleven waren, werden maar 17.000, met ongeveer twintig dorpen, aan Polen toegeewezen. ☞ Doch hoe het ook was: De Poolsche Staat had hier in elk geval een natuurlijke grens gekregen, hetgeen een gevoel van veiligheid geeft, en een schitterend eigen toeristgebied. ☞ Zoo zijn de Tatra het droomland geworden van het nieuwe Polen. Met de nieuwe haven Gdynia, die de republiek bouwde aan de Baltische zee op eigen terrein, ging voor haar expansielust de wijde wereld der internationale verbindingen open; met Silezië verkreeg het arbeidsgrage volk een industriegebied, dat den opbloei van het land in hooge mate zou bevorderen; maar met de Tatra werd het 388,390 KM² groote gebied, dat haast één onafzienbare vlakte is, nu ook rotsen en bergmeren rijk, bergsportterreinen en skibanen binnen de eigen grenzen. Hier won het dus echte bergen als eigen schoonheid, als een uitgestrekt nationaal natuurpark voor allen die natuurpracht genieten willen en gezondheid opdoen, zonder daarvoor naar den vreemde te reizen. En de algemeene vreugde hierover uitte zich mede in de „beaugeste” waarmee graaf Ladislas Zamoyski, bij zijn dood in 1924, de heerlijkheid Zakopane, die zijn eigendom was en die zich over een gedeelte der Tatrabergen uitstreckte, aan den Poolschen Staat bij testament ten geschenke gaf. ☞ Zakopane zelf werd als dorp reeds in de XVIde eeuw genoemd, maar kreeg eerst eenige betekenis toen er in de XIXde eeuw een ijzerpletterij werd opgericht. Meer bekendheid verwierf het echter eerst na den derden opstand der Polen in 1863, als uitgelezen middelpunt voor wandelaars en bergbeklimmers. Zijn ligging, 850 meter hoog, beschermd tegen den oostenwind, bezorgt het een uitstekend klimaat. De omgeving is er van een groote, idyllische bekoorlijkheid. De eenvoudige en primitieve levenswijze zijner bewoners, herders en boeren, oefende eveneens een groote aantrekkelijkheid uit. Zijn woningbouw had iets kenmerkends; zijn stijlvolle houtsnijdersindustrie leverde hoogst eigenaardige en smaakvolle voorwerpen op. De huisvljijt was er in groot aanzien, en de vrouwen weefden en sponnen de stoffen, benodigd voor haar

kleeding, rijk met borduursels voorzien. En dit was misschien de voornaamste aantrekkelijkheid voor de vreemde bezoekers: de nationale drachten der bevolking, der mannen vooral, zooals die er 's Zondags ter kerk en ten dans gingen in witwollen pak, met bonte oplegelsels bestikt, met veeren aan het kleine zwarte vilthoedje en kleurige linten op de jassen, opgetuigd als voor een bloemencorso; de vrouwen daarnaast in bont-bebloemde stoffen, met omslagdoeken en sjaals en schorten in de meest gedurfde schakeeringen. ☞ Daarbij kwam nog, dat het gebergte overal mineraalhoudende bronnen oplevert; de bodem is er rijk aan allerlei ertsen. Maar de Polen zochten er tot nog toe vooral de schoonheid alleen. Meerdere dorpen groeien uit tot zomerverblijven; Zakopane zelf werd een villastadje, met talloze pensions en vooral één groot, modern hotel. Autobussen vergemakkelijken er de uitstapjes in het bergland, en de schilderachtige „gorals”, zooals de landslui er heeten, in hun leeren vesten, met bont gevoerd,



DE POOLSCH E KARPATEN. KLIMTOCHT LANGS DEN GEKARTELDEN MUUR

en op het hoofd het grappige hoedje met de arendsveer, rijden er de vreemdelingen rond, door de prachtige bosschen, tot bij den voet der rotsen, waar de watervallen ruischend neerklotsen en de wilde bergstroomen bruisen. ☞ Die toppen en tinnen bereiken de hoogte der Alpen niet. Ook zijn er geen gletschers en sneeuwvelden; ook zijn er geen Alpenweiden als in de Zwitsersche bergen, met grazend vee op ongelooftelijke hoogten. Maar wat doet het er toe? De rotsen, scherp en hoekig gekarteld en getand, en met trotsche majesteit in de wolken geboord, waar zij te glanzen staan als uit zilver en staal gesneden, zijn er van een groote, indrukwekkende schoonheid. Geen wonder dan ook, dat er in de laatste tijden van veertig tot zestig duizend toeristen per jaar gezien werden en het dorp van vroeger thans een 13.000 inwoners telt. ☞ Maar er liggen meerdere plaatsen van betekenis tusschen Krakau en den bergwand, langs de ruim 160 kilometer-lange spoorlijn, die er tot in het hart der bergwereld doordringt; plaatsjes waar nog schilderachtige, oude houten kerken gevonden worden, die wel zeer teekenend zijn voor dit Karpatenlandschap. Ook kleine landstadjes als Nowy Targ, waar de markt op Maandag weer telkens een schitterend tafereel oplevert van de Goral-drachten in al haar verscheidenheid. En dan treft men hier ook nog twee bekende Poolsche bedevaartplaatsen aan, nl. Ludzmierz (bij Sucha Gora) en vooral Kalwarja Zebrzydowska. Op den 8sten September rekt men in de eerste dezer twee Maria-plaatsen geregeld op een 20.000 pelgrims; maar de tweede ziet er den 15den Augustus gewoonlijk een goede 150.000, die er uit alle oorden en plaatsen van zuid-westelijk Polen samenstromen. Daar de vrome bezoekers bij die gelegenheden zoo veel mogelijk in hun nationale costumes komen opdagen, vormen die pelgrimsoorden wel de meest curieuze ethnographische bezienswaardigheden die men zich denken kan; behalve dan nog, dat men er ook een denkbeeld krijgt van de groote godsvrucht der Polen, die zich op aangrijpend-hartstochtelijke wijze weet te uiten. ☞ Door deze volksuitingen der massa's, die zich in hun groote heiligdommen plat ter aarde werpen, en tot de Madonna bidden met snikken en zuchten, door deze kleurenrijke, als voor het tooneel-ontworpen kleederdrachten, die zij er met groote liefde in eere houden, wordt men als in 'n heel andere wereld verplaatst, waarbij Zwitserland niet meer als iets bijzonders

afsteekt. ☒ Maar dan heeft het gebergte er nog de groote bekoorlijkheid zijner geheimzinnige, diep verborgen meren. Deze vindt men er in grooten getale en meestal zeer hoog gelegen. Zij zijn niet groot en bevaarbaar als de meren van Zwitserland, maar lijken in aard en voorkomen veel meer op die van de Vogezen: geheimzinnig door hun stilte, hun verborgenheid, vaak fantastisch door hun kleurspiegelingen en licht-reflexen. Dan zijn ze als vreemde juweelen, in het hart der bergen ingelegd; als verzonken schatten, die er misschien door reuzen en feeën werden opgeborgen, om voor altijd aan het oog der menschen onttrokken te zijn. En telkens wanneer men ze in de diepte ontdekt tusschen de bergwanden, in de wilde ravijnen, door duizelingwekkende rotsen beschermd, is het als zag men er op den bodem van een sprookje, en ontsloot er de natuur haar diepste raadselen. ☒ Er liggen honderdzestig grootere en kleinere bergmeren in de Tatra tusschen de rotsen verspreid, en sommige daarvan dragen heel fantastische en vreemde namen. Het grootste, het groot-Poolische Meer, meet 35 hectaren; het Zwarte Meer, dat het diepste van allen is, bereikt 85 meter diepte. Het mooiste is Morskie Oko, het Meer dat „het zee-oog” genoemd wordt. Wonderlijk genoeg ligt dit ter hoogte van 1340 meter boven den zeespiegel. Geweldige kegels van 2470 en van ruim 2500 meter hoogte, staan het beschermend ter zijde. Het graniet-massief der Tatra schittert hier in zijn meest verheven pracht. Terwijl aan de eene zijde, in de schaduw der bergmeren, de witte wintersneeuw nog glinstert tusschen de spleten en plooiën der glooiingen, bruist de jonge weelde van het voorjaar reeds aan den anderen kant omhoog, waar de zon den steenigen bodem beschijnt. Hoog boven het mysterieuse water, dat in strakke roerloosheid aldoor opstaart naar den hemel waar de wolken drijven, heffen de bergtoppen hun stralend gesteente als eeuwig-onbereikbare diademen van glinsterend juweel. ☒ Wie van de Alpen genoeg heeft, zal een nieuwe, nog haast ongerepte bergwereld vol verrassingen en verscheidenheid vinden in dat gedeelte der Karpaten, die, sinds er vrede heerscht in Europa, de mooie en vereerde bergen zijn van het nieuwe Polen.



MORSKIE OKO, HET „ZEE-OOG”

Dr. FELIX RUTTEN

HOE KWAM FAUST OP HET SLOT WAARDENBURG?

(Slot)

FAUST, VOLKSBOEKEN EN TOONEEL

LANGEN tijd heeft men gemeend, dat Faust louter een product der volksverbeelding was. Het staat thans onomstootelijk vast, dat hij werkelijk heeft geleefd en wel in Zuid-Duitschland in de eerste helft der 16e eeuw. Het verhaal zijner wonderlijke avonturen, waarin het verbond met den duivel schering en inslag is, verscheen voor het eerst in 1587 te Frankfort am Main. Vijf jaar later kwam daarvan de Hollandsche vertaling uit onder den titel „Warachtighe Historie van Doctor Johannes Faustus, die eenen uitnemenden grooten Toovenaar ende Swart-Constenaar was, enz”. Hierna zijn nog tal van dergelijke boeken verschenen. ☒ Zoowel de eerste Nederlandsche als de Duitsche uitgave zijn van

streng gereformeerd karakter, terwijl de Faustsage, zooals zij te Waardenburg leeft, volgens de analyse ervan door dr. Van 't Hooft, tal van elementen bevat, die vast op R.K. herkomst wijzen. Op dezen grond neemt hij aan, dat niet de volksboeken alleen, hoe ijverig ze oudtijds ook gelezen werden, deze sage hier te lande verbreid hebben. Zeer groote overeenkomst vertoont de Waardenburgsche sage met een Faustlied, dat vermoedelijk bij de vertooning van een Faustspel in Praag gedicht is en snel over Duitschland verbreid werd. Een Keulsche druk van dit lied van omstreeks 1700 is bekend. Neemt men daarbij in aanmerking, dat Keulsche poppenspelers op onze jaarmarkten bekende figuren waren — zij voerden het Keulsche wapen, de drie kronen ¹⁾ — dan is het zeer wel aannemelijk, dat zij den Faust, bewerkt ²⁾ naar dit lied en een andere R.K. bron, bij jaarmarkten te Zaltbommel, Tiel en Buren, omstreeks

1700, — wellicht meermaalen achtereen — hebben opgevoerd. ☒ „Het karakter van de Waardenburgsche sage stemt zoo zeer met de Faustpoppenspelers overeen, dat nauwelijks één andere bron voor deze sage in aanmerking komt” ☒ De duivel Joost dringt natuurlijk eerst op Nederlandschen bodem in de Faustgeschiedenis. De Hollandsche vertooners van het poppenspel, die in de 17e eeuw zoo beroemd in hun vak waren, hebben hun Keulschen kunstbroeders spoedig dit aantrekkelijk Faustspel ontstolen en daarbij Mephistopheles door den uit Java geïmporteerden Joost vervangen” (dr. Van 't Hooft). ☒ Zoo kreeg de sage, zeer waarschijnlijk, algemeene bekendheid in deze omgeving. De spelers hadden het zaad gestrooid, de volksfantasie bereidde den akker verder. Was er een geschikter tooneel voor zulk een geheimzinnige toovergeschiedenis dan een ruïne, zooals het slot toen was?

FAUST TE DEIL

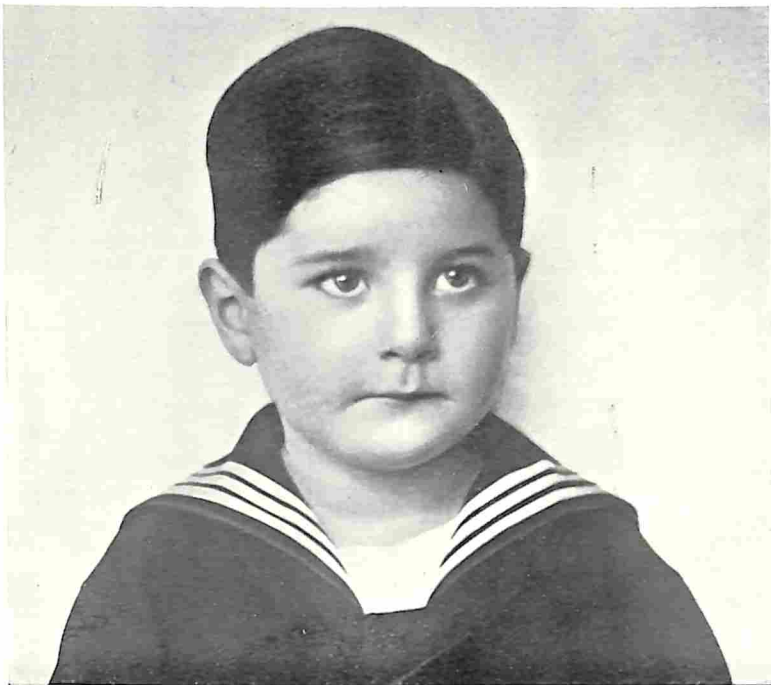
☒ De localiseering der Faustsage in Waardenburg werd door nog een bijzondere omstandigheid begunstigd. Nauwelijks een uur van het dorp verwijderd, op Bulckestein te Deil, leefde ridder Willem

van Tuyll, van wien men eveneens vertelde, dat de duivel hem bovennatuurlijke macht had gegeven. Hij was een tijdgenoot van Faust. In de kerk te Deli bevond zich een grafsteen met het opschrift: „Hier leet begrave(n) Gysbert van Tuyll tot Bulkestey(n) sterf 1540 27 Ja(n)ary. Anno XVC en (de) sterf Willem van Tuyll tot Bulkestey(n) opt(e)n”. Van Gijsbert, den vader, is bekend, dat hij in 1507 huwde; van Willem nog, dat hij het tweede kind uit dat huwelijk was. Hij moet dus geboren zijn in den aanvang der 16e eeuw. De familie Van Tuyl woonde sinds een eeuw al te Deil. In 1431 komt daar reeds voor Willem van Tuyl Willemsz. Gijsbert van Tuyl koopt een goed onder Enspijk en wordt in de akte dan genoemd van Tuyl van Deyl. Hij is de vader van Willem van Tuyll tot Bulckesteyn blijkens een akte van 30 Mei 1577 gehuwd met Elisabet Piex, weduwe van Walraven van Erp. ☒ In de akten betreffende de beleening van het Huis te Rhenoy, genaamd den Oudenburch, komen verschillende Van Tuyll's tot Bulckensteyn

¹⁾ Van Lennep en Ter Gouw spreken in hun „Uithangteekens” van 't spul van dry kronen,

. . . . daer sieje de comedie mit levendige poppen vertonen.

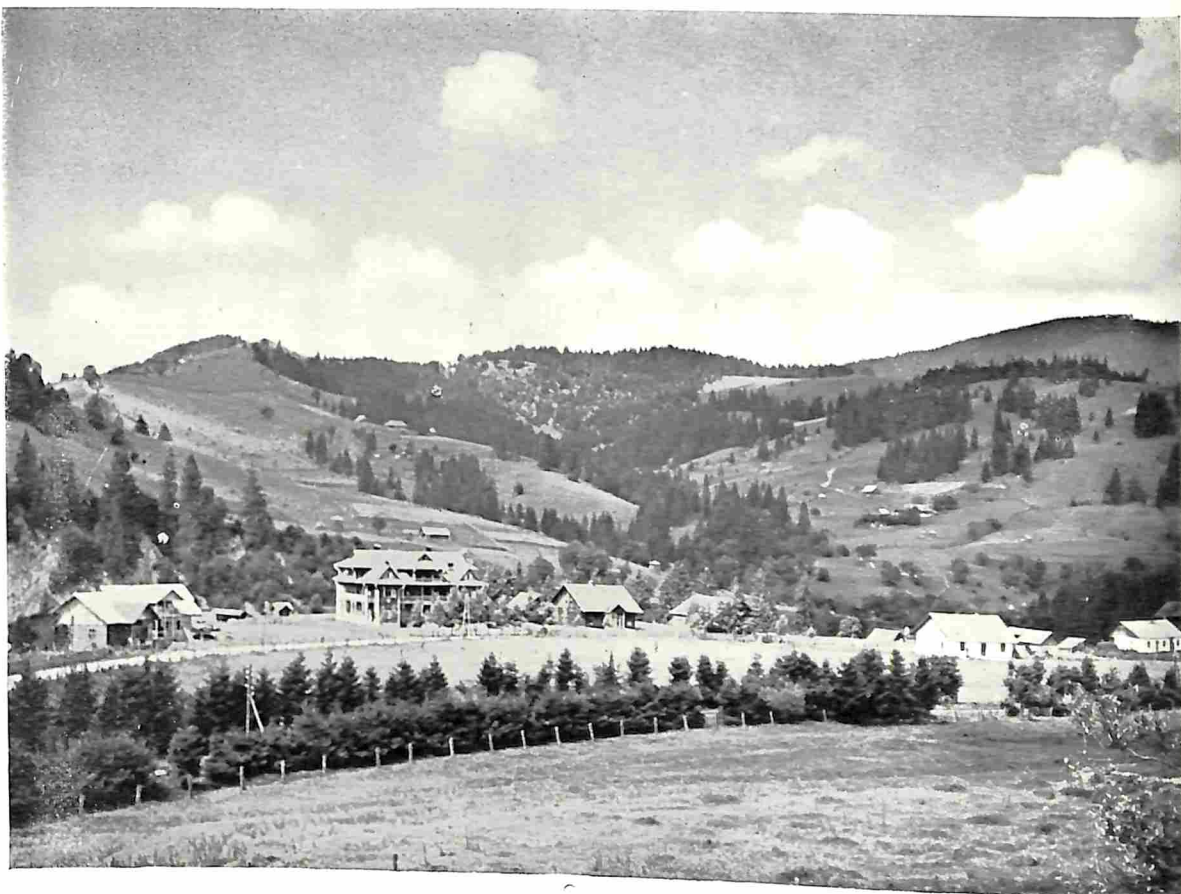
²⁾ Men bedenke, dat rondreizende tooneelgezelschappen zelden over geschreven of gedrukte stukken te beschikken hadden.



BOBBY BURNS EEN NIEUWE FILMSTER

voor. De held onzer sage tot 7 April 1581, toen hem uitstel van het afleggen van den leened werd verleend. Zijn zoon Willem krijgt de beleening op 30 September 1581, zoodat hij tusschen deze twee data overleden is. Zijn geslacht was in 1674 uitgestorven. (Deze gegevens zijn ontleend aan het Register op de Leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen. Kwartier van Nijmegen). De omstandigheid, dat zijn sterfjaar niet op de grafzerk is ingevuld, wijst er op, dat hij zelf dezen steen voor zijn vader en zichzelf heeft doen leggen. Hij schijnt bekend geweest te zijn met de booze geruchten, die van hem de ronde deden. Want onder zijn familiewapen liet hij, zeker als spot op den tijdgeest, nog op de zerk beitelen een duivelskop met boksbard, hoornen en vleermuisvleugels. De sage, waarvan hij de hoofdpersoon is, werd voor de eerste maal verteld door J. C. van der Veur, predikant te Deil, in den Gelderschen Volksalmanak van 1841. Zij luidt als volgt: „Gelijk een Dr. Faust en Jan van Arkel zoo zoude ook de heer van Bulkestein zich zelve aan den duivel verkocht hebben. De laatste zou namelijk eene weddenschap met hem hebben aangegaan, dat hij even spoedig door de Linge, die langs het dorp stroomt, zoude loopen, als de heer van Tuyl te paard langs dezelve over den dijk zoude kunnen rijden. Zoo dit door hem volbracht werd, zoude hij, na verloop van eenen bepaalden tijd, in welken hij den ridder met al zijn vermogen moest ten dienst staan, met hem kunnen handelen naar zijn welgevallen. Zoo hij integendeel de weddenschap verloor, moest hij den heer van Bulkestein dienstbaar zijn, zoolang hij leefde, zonder daarvoor eenige belooning te kunnen vorderen. Het eerste gebeurde; de duivel waadde even zoo spoedig door de Linge, als de ridder langs dezelve reed. Van dat oogenblik af, gingen de dienstjaren van den duivel aan zijne prooi in. De heer van Tuyl wendde de macht van zijn bondgenoot voornamelijk aan om overwinningen te behalen in het strijperk. Daartoe had deze hem geleerd, de wilgeboomen tot krijgslieden te maken, wanneer hij manschappen noodig

had. Zoo had hij eenmaal, in zijn verdediging van Deil, op den weg die over den dijk naar Geldermalsen leidt, alle wilgeboomen, die hier links en rechts van den weg stonden, in dappere krijgslieden herschapen en door hen zijn vijanden niet alleen verdreven, maar bijna alle omgebracht. Niet zelden zag men hem met zijnen dienaar door de lucht rijden, om zijne vijanden te bespieden of te overvallen. Zoo hoorde men te Bommel eenmaal des nachts een gerammel aan den haan op den toren en daarna de vreeselijke verwijtingen, welke Joost aan den heer Van Tuyl, die hem zoo onbarmhartig tegen den torenhaan had aangestuwd, deed. Zoolang hij de namen zijner krijgsknechten goed in zijn geheugen hield, verloor nimmer een hunner het leven in eenen veldslag; doch wiens naam zijn geheugen ontging, die vond ook zeker den dood. Waar de heer van Bulkestein op zijne vijanden inreed, werd alles ter neder geveld. Terwijl hij met zijne rechterhand het lange breede zwaard met reuzenkracht rondslingerde, draaide hij met de linker hand den driehoekigen helm rond, die telkens, uit de vooruitstekende punt, een moorddadig schot op den vijand loste. (Wie denkt hier niet aan Grimm's sprookje: de Ransel, het Horentje en het Hoedje? v. U.) Zijn schildknaap volgde het voorbeeld van zijnen meester. Hij zocht ook met den duivel in aanraking te komen en begeerde met hem in verbond te treden. Toen hij eenmaal, op een post (paal) gezeten, eenige regels van een geschrift had gelezen, hoorde hij achter zich een gedruisch en omziende bemerkte hij, dat de duivel een zak tarwe op den grond uitstortte. Daarop bood den schildknaap, op dezelfde voorwaarde die zijn heer had aangenomen, aan, al dat koren, korrel voor korrel zoo snel weder in den zak te rapen, als hij de regels die hij had gelezen, konde herlezen. De krijgsmannem dien voorslag aan, doch verloor het spel. Nu diende de duivel beiden en beschermde hen in den strijd tegen alle gevaren, tot dat de tijd van zijne heerschappij over hen was verschenen. Een gedeelte van het voorstuk van het borstharnas van den heer van Bulkestein dient nog in eene arbeiderswoning tot vuurplaat. Het stuk is van eene verbazende zwaarte en heeft de dikte van een pijpsteel; zoo ook de overige deelen van het harnas dezelfde dikte hebben gehad, kan het geheel meer dan 60 ponden gewogen hebben. Wanneer de heer Van Tuyl uit den oorlog bij zijne gemalin te huis kwam, schudde hij een aantal kogels uit dit harnas in haren schoot en voegde er dan bij. „Ziedaar vrouw! nu kunt gij grauwe erwten koken.” Ontdoen wij deze sage van het kleed, waarin de middeleeuwsche zin voor het mystieke haar gestoken heeft, dan blijkt, dat Willem van Tuyl van Bulkestein een onverschrokken strijder moet geweest



HET VOORBERGTE DER KARPATEN

zijn, die menigmaal in oorlog met zijn naburen gewikkeld werd en dank zij zijn veldheerstalent altijd als overwinnaar terugkeerde, zonder ooit een wonde bekomen te hebben. ☒ Deze sage, ruim een eeuw ouder dan die van Faust, heeft niet nagelaten de vestiging van den laatste op Waardenburg in de hand te werken.

FAUST TE LEERDAM

☒ Nog een tweede omstandigheid werkte daartoe mee. In het laatst van de 15e eeuw treffen wij als Vrouwe van Waardenburg aan Walrave van Broeckhuizen, gehuwd met Otto van Arkel. Hun zoon Walraven werd in 1514 met Waardenburg beleend. Onder de talrijke sagen, die aan dit geslacht vastgeknoopt zijn, is er een, die parallel met de Faustsage loopt. Dr. G. D. J. Schotel verhaalt ze in zijn „Vaderlandsche Volksboeken en Volkssprookjes” II, blz. 279—280 als volgt: ☒ . . . Van Folfert, heer van Leerdam en Haestrecht wordt gemeld, dat hij een verbond met den duivel sloot, hem lijf en ziel verpand, doch daarentegen een langer leven en de macht zich in elk dier te kunnen veranderen, ontvangen had. Lang koesterde hij een geweldigen haat jegens Jan van Arkel, en wist den koster der kerk van Arkel om te koopen, zoodra van Arkel in Kerstnacht de kerk was ingegaan, de deuren te sluiten en de klok te luiden, waarna hij zijn wraak aan zijn vijand zou koelen. De Kerstnacht brak aan en heer Jan begaf zich met zijne knapen en mannen ter kerke, doch liet zijne zwangere vrouw Bertha met hare gezellinnen op de burgt achter. De koster sloot daarop twee deuren, doch toen hij zich naar die ten westen wendde, verliet van Arkel, door buikpijn aangetast, met vier edellieden onopgemerkt de kerk. Na de laatste deur gesloten te hebben en de klok geluid te hebben, omringde Folfert met zijne knechten het heiligdom, stak er den brand in, zoodat allen die er zich in bevonden, geestelijken en leeken, armen en rijken, grijsaards en kinderen ellendig omkwamen. Van Arkel zag uit zijn burgt de kerk verbranden en hoorde het jammergeschrei der slachtoffers zonder dat hij iets kon verrichten. Nadat de koster zijn misdad deed beleden had, werd hij met gloeiende tangen geknepen en vervolgens verbrand. Folfert vloed naar Duitschland, keerde later heimelijk terug en stak in een duisteren nacht den Arkelschen dijk door, zoodat de omstreken overstromd werden en veel menschen en vee verdronken. Niet lang daarna werd hij bij een drinkgelag door den duivel plotseling aangegrepen en in de lucht weggevoerd. Sedert spookte hij, in de gestalte van verschillende dieren, op zijn slot en maakte er zulk een geraas, dat niemand het kon bewonen. Later wilde zijn zoon Pelgrim, ook een goddeloos mensch, het slot afbreken, toen het spook plotseling verdween en sedert niets meer van zich liet hooren. Niet minder vreeselijk zijn de euveldaden van Pelgrim van Lederdam en de spokerijen op zijn slot”. ☒ Met Walraven van Arkel is de sage, aan zijn familienaam verbonden, naar Waardenburg overgebracht. Tegelijkertijd ongeveer vond zij steun in de verhalen, die over Willem van Tuyll tot Bulckestein gingen en eindelijk werd zij in den tegenwoordigen vorm aan de ruïne Waardenburg verbonden door rondtrekkende Keulsche en Hollandsche tooneelspelers.

J. D. H. VAN UDEN

Kinderen als filmartisten

WANNEER kinderen in de film meespelen veroorzaken zij een groot enthousiasme bij de tallooze bioscoopbezoekers, vooral bij de vrouwen en moeders. De Amerikaanse filmproductie, die voor alles wat de bioscoop betreft wel het fijnste aanvoelen bezit, brengt ons b.v. gansche series van blijspelen, waarin uitsluitend kinderen optreden. Deze vormen zelfs vaak een geregelden troep. De bekendste dezer troepen noemt zich „Our Gang”, eene kenschetsing, die men het beste met „Onze Bende” vertaalt. Een potsierlijke negerjongen en een kleine, roodharige, met zomersproeten bedekte bengel, vormen het middelpunt. Ook komen in Amerikaanse films niet zelden heel jeugdige wereldburgers, soms zelfs zuigelingen voor. ☒ Het geheim van de uitwerking, die het kind ten allen tijde bereikt, waar het zich ook in de film vertoont, ligt niet uitsluitend aan het intensere meevoelen, dat ieder gevoelig mensch tegenover deze kleine, nog weerlooze, levende wezens aan den dag legt, doch vóór alles in het ongekunstelde, dat het spel van het kind boven het „spelen” verheft en tot leven maakt. Spelen, in den waren zin des woords, is immers de natuurlijke bezigheid van het kind, is immers de vulling van zijn, nog niet door den ernst der dingen bedreigde, bestaan. Als het kind speelt, in de film speelt, geeft het zich in geheel anderen zin, dan de volwassene zich geeft, die voor de camera speelt. Niet ieder kind is echter geschikt om voor de film op te treden, en juist bij een kind is het nog veel pijnlijker, wanneer het voor de camera zijn natuurlijkheid aflegt en gekunsteld wordt, dan bij een volwassene. Hier en nergens anders ligt het criterium betreffende het aangeboren talent. En daarom moet men een kind, wiens talent voor de film bewezen is, niet uit het oog verliezen. Uit deze rijen verkrijgt men de beste spelers. ☒ Van Gerhard Lamprecht is het bekend, dat hij zoo uitnemend de kunst verstaat, als regisseur met kinderen om te gaan. Hij bezit nu eenmaal die wonderlijke



Foto Ufa

HENNY PORTEN EN INGE LANDGUT IN DE FILM „DE VLAMMEN LIEGEN”

gave, de fijne schakeeringen van een kinderziel te vatten. Gedurende de opnamen speelt hij gewoon met de kleine acteurs en vertelt hun dan eindelijk, dat ze gefotografeerd worden. Hij maakt hierdoor hun film-uitdrukking los, versterkt deze en brengt de gewaarwordingen in iedere phase duidelijk naar voren. Het moeilijkst is het natuurlijk, tragische stemmingen bij de kinderen op te wekken, al ware het reeds alleen daarom, om dat men ze niet te diep in de ziel mag grijpen. Echter laat een moedwillig gebroken pop, of het verstoren van een spel meestal reeds in de trekken der meisjes de weerspiegeling van het verdriet van de teleurgestelde kinderziel zien en kan men deze dan gebruiken voor de dramatische scènes, wanneer men ze met fijnen tact weet te gebruiken. ☒ Het mooie en aantrekkelijke in de Deutsche kinderfilms is het oorspronkelijke en onvervalschte van de jeugdige spelers en men mag het ten slotte betreuren, dat de film naar verhouding het kind nog maar zoo zelden tot vertolker van tragische conflicten gemaakt heeft. Juist de jeugdige mensch is als het ware gepredestineerd voor het tragische gebeuren, want hij begrijpt nog niet, dat de betekenis van ons bestaan daarin ligt, dat wij ons in het onvermijdelijke leeren schikken. Komt echter eenmaal de dag, waarop

hij tot dit inzicht geraakt, dan scheidt hij voor goed van het kinderparadijs, dat waarschijnlijk slechts alleen in de verbeelding der volwassenen bestaat. Het kind is er juist voor aangelegd, de tragische conflicten tot in hun uiterste consequenties te doorleven, zijn gansche voelen en denken wortelt in het onbepaalde, hij kent nog geen compromis en zijn geheele wezen verzet er zich tegen, zich naar gegeven feiten te schikken. Welk een dankbare taak is het daarom voor de film, om de uitdrukking van het zieleleven van het kind, waarvoor den meesten volwassenen het inzicht ontbreekt, in beelden weer te geven. ☼ Hoe totaal verschillend van zijn Duitsche jeugdige collega's is nu Jackie Coogan, de uitgesproken lieveling der Amerikanen. Het valt wel niet te betwijfelen, of hij heeft ook een tijd gehad, waarin hij door zijn echt kinderlijke en ontroerende uitbeeldingskunst de toeschouwers gevangen hield en hun harten met een zoeten weemoed vervulde. Men herinnere zich slechts de film „The Kid”, waarin hij de partner van zijn „ontdekker”, Charlie Chaplin was. Inmiddels zijn al weer een paar jaar verstreken en tegenwoordig is Jackie, ofschoon hij pas twaalf jaren telt zich het feit van zijn „sterzijn” alleszins bewust. Jackie, dien we ons als kleinen jongen met het page-kopje, nu eens lachend, dan weer treurig of huilend voor den geest roepen, is tegenwoordig een jonge man, die niet alleen naar het uiterlijk de kinderschoenen ontwassen is. De Metro-Goldwyn Film-maatschappij heeft hem als „ster” geëngageerd, laat hem in extra-treinen reizen en vertoont hem als een van haar groote kunstenaars, gelijkwaardig aan Lon Chaney en John Gilbert. ☼ Doch wat wij als jeugdige spelers noodig hebben zijn kinderen, die uit zich zelf spelen, geen tooneelspelers, die voor „ster” opgeleid worden. Wat wij verlangen te zien is het niet bedorven kinderlijke, met zijn eigenaardigheden in zijn directe oorspronkelijkheid, een sterke weergave der ontroeringen, die door het groote van haar naiveteit zoo onmiddellijk inwerken. Alleen wanneer kinderen geen poppen, geen filmartiesten, maar menselijke kinderen zijn, die noch banaal zijn, noch zich aanstellen en die uit hun ontroeringen geen malligheidjes maken, komt de onbevangingheid en de natuurlijkheid van het kind geheel tot uiting. De kinderen leven dan werkelijk in het beeld, daar zij zoo juist een ontroering ondergingen en zij doen den toeschouwer vergeten, dat hier slechts sprake is van spel voor een film. Ook op deze wijze kan men een schoone en dankbare taak vervullen.

OTTO BEHRENS

TORQUATO TASSO

Uit het Poolsch door

KAZIMIERZ CHLEDOWSKY

9)

(Vervolg)

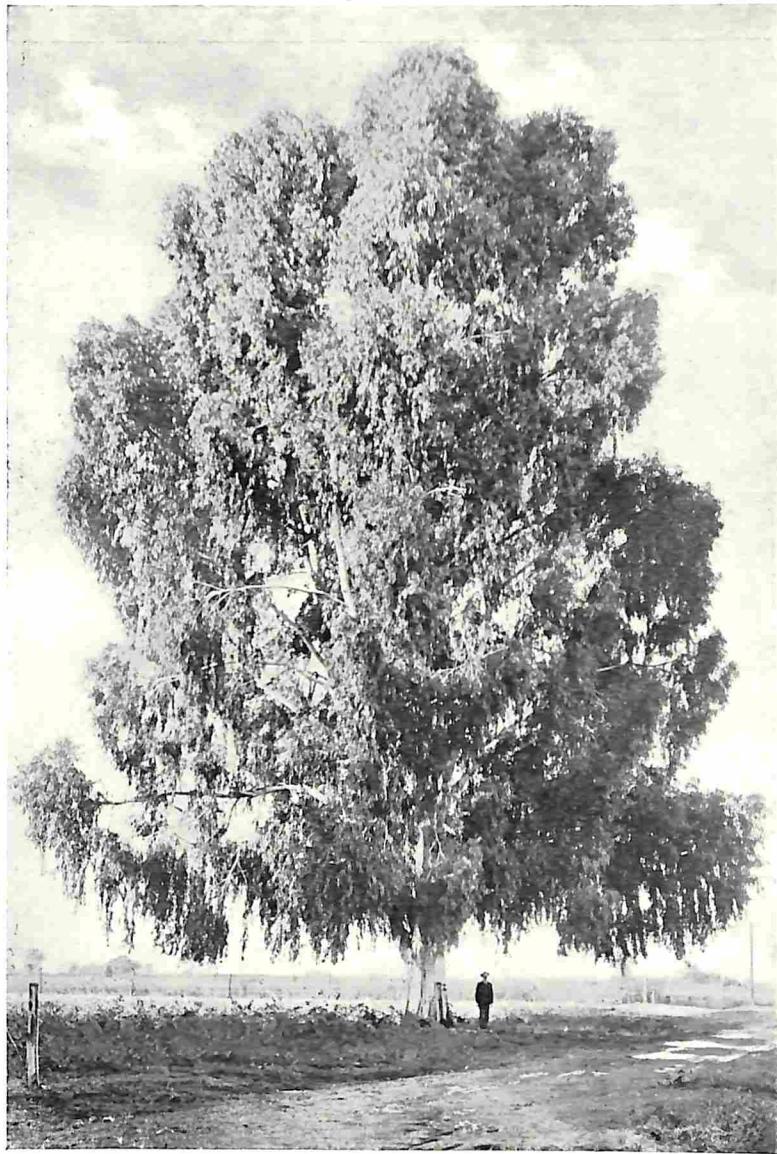
DRIE dingen waren Tasso als uiterst ongunstig voor het volk opgevallen: ten eerste de gewoonte van de meeste moeders om haar kinderen niet zelf, maar met koemelk te voeden, ten tweede, dat de adellijke families in haar kasteele in afzondering leefden en slechts met de boeren omgang hadden, zoodat zij onbeschaafd,

zelfs onbeschoft waren, en tenslotte, dat de wetenschappen niet door den adel werden beoefend, maar geleerden slechts onder de lagere standen te vinden waren. Het leek, alsof in Frankrijk de filosofie, de koningin der wetenschappen, met een boer in het huwelijk was getreden en daardoor veel van haar waardigheid verloren had. ☼ Diepgaander waren de beschouwingen over Frankrijk, welke Tasso later gaf in zijn verhandeling „Discorsi intorno alla sedizione nata nel regno di Francia l'anno 1585”, waarin ons zijn groote opmerkingsgave treft. ☼ Het koninklijk echtpaar zou in April naar Bretagne gaan en noodigde den kardinaal uit om hen te vergezellen. Luigi zat echter reeds in zoo groote geldverlegenheid, dat hij niet meer in staat was alle personen, die hij naar Frankrijk medegebracht had, te onderhouden en besloot daarom slechts een deel van zijn gevolg naar Bretagne mede te nemen en de rest naar Italië terug te zenden. Tot de laatsten behoorde ook

Tasso, wien deze uitsluiting uit den kring der voorname hovelingen diep krenkte en dit te meer, daar hij sinds lang met zijn betrekking niet meer tevreden was. Hij achtte zich niet voldoende betaald en vond, dat zijn positie al te ondergeschikt was. Zijn klachten waren echter ongegrond, want in aanmerking genomen, dat hij geen bepaalde plichten te vervullen had, was voor dien tijd zijn salaris niet slecht; overigens was de kardinaal lang niet zuinig van aard en hadden zijne ondergeschikten dan ook niet te klagen over onvoldoende belooning. Maar Tasso besloot toch zijn betrekking op te geven, in hoofdzaak uit gekrenkte trots en wispelturigheid, die in latere jaren nog belangrijk toenam. Zijn innerlijke onrust dreef hem van de eene plaats naar de andere en maakte, dat hij nimmer en nergens tevreden was. Immers men kan gevoelig aannemen, dat hij te minder reden tot klagen had, daar hij van zijn inkomen zooveel had kunnen sparen, dat hij in staat was om na zijn terugkeer in Italië een jaar lang rond te reizen zonder vaste betrekking, welke hem zekere inkomsten zou hebben opgeleverd.

IV

Vol wrok tegen kardinaal Luigi, kwam Tasso te Ferrara en trachtte aan het hof van Alfonso II een aanstelling te krijgen. Spoedig begreep hij echter, dat men hem daar slechts met beloften paaide, zoodat hij na eenige weken naar Rome ging in de hoop daar een betrekking te krijgen bij kardinaal Ippolito d'Este, wiens gulheid jegens dichters en letterkundigen bekend was. De door leeftijd en ziekte gebroken kardinaal ontving den dichter wel eenige malen in zijn schitterende villa te Tivoli, maar gaf hem de begeerde betrekking niet. ☼ Tasso bleef eenige maanden in Rome, waar de gebeurtenissen van dien tijd een diepen indruk op hem maakten. Het was het jaar 1571, waarin de gedenkwaardige slag bij Lepanto werd geleverd, welke geheel Rome in groote spanning hield. De dichter smeekte, zooals hij aan een van zijn kennissen schreef, God om de zege der Christenen, en behoorde niet tot de laatsten, die ervoor gedankt hebben. Aan dezen oorlog nam ook een zijner bloedverwanten deel, Antonio Tasso, afkomstig van den Vlaamschen tak der familie, die in den slag bij Curzolari zoo door dapperheid uitmuntte, dat Philips II hem later ter belooning tot ambassadeur te Parijs benoemde. *(Wordt vervolgd)*



CALIFORNISCHE EUCALYPTUS